

Onderwerp: **Achtergrond Jaarlijkse Basisverlegging**
Datum: **13 februari 2008**

Jaarlijkse basisverlegging CPI

De Consumentenprijsindex (CPI) meet de prijsontwikkeling van het pakket van goederen en diensten dat de gemiddelde consument afneemt. De prijsontwikkeling van elke artikelgroep wordt gewogen met het aandeel van de totale bestedingen van de consument.

Met ingang van 2007 is de berekening en de publicatie van de CPI gewijzigd. In 2007 is de reeks 2006 = 100 gestart en is er gestart met het jaarlijks bepalen van een nieuw mandje van bestedingen, de jaarlijkse basisverlegging. Dit nieuwe mandje wordt in januari van elk jaar voor het eerst gebruikt voor de berekening van de prijsindexcijfers. Dit document licht de achtergrond van de jaarlijkse basisverlegging voor 2008 toe.

Bepaling nieuwe mandje

De bestedingsaandelen van de gemiddelde consument worden als volgt bepaald:

- Basis voor het bepalen van de bestedingenaandelen in 2007 vormen de voorlopige consumptie cijfers van de Nationale rekeningen van 2006
- Als de cijfers uit de Nationale rekeningen niet voorhanden zijn worden alternatieve bronnen gebruikt.
- Het mandje dat in 2008 wordt gebruikt tracht de bestedingen van de consument in 2007 te benaderen. Grote aantoonbare wijzigingen in bestedingen tussen 2006 en 2007 zijn gecorrigeerd in de bedragen ten opzichte van de bedragen uit de Nationale rekeningen.
- De bedragen uit de Nationale rekeningen worden gecorrigeerd voor de conceptuele verschillen tussen het consumptiebegrip van de Nationale rekeningen en CPI. Het gaat hierbij om:
 - Uitgaven buitenlanders in Nederland (niet in CPI)
 - Uitgaven institutionele huishoudens (niet in CPI)
 - Brutobenadering verzekeringen in de CPI (zie ook [Een vernieuwde consumenten prijsindex in 2007](#))
- De bedragen uit de Nationale rekeningen worden via een vast schema verdeeld naar de CPI artikelgroepen op hoofdniveau.¹
- De verdere onderverdeling naar het laagste niveau vindt plaats met behulp van het Budgetonderzoek. Voor 2007 is het budgetonderzoek van 2005 gebruikt.²
- Bij artikelgroepen met een "duurzaam" karakter wordt een gewogen gemiddelde van 2 budgetonderzoeken gebruikt.
- De bedragen op het laagste artikelgroepniveau worden vervolgens herschaald naar 100 duizend punten.
- Vervolgens worden de bestedingsaandelen gewaardeerd tegen prijzen van december 2007.

¹ In sommige gevallen is het hoofdniveau gelijk aan het laagste CPI-artikelgroep niveau.

² In een enkel geval wordt gebruik gemaakt van marktinformatie om de onderverdeling te maken, bijvoorbeeld bij energie.

Weegschema 2008

In onderstaande tabel zijn de nieuwe decemberegewichten van de CPI te vinden.

Groep	Omschrijving	Verslagjaar 2008	Verslagjaar 2007	Afwijking
1	Voedingsmiddelen en alcohol-vrije dranken	11 067	10 803	2%
2	Alcoholhoudende dranken en tabak	2 831	3 038	-7%
3	Kleding en schoeisel	5 095	5 335	-4%
4	Huisvesting, water en energie	24 159	23 807	1%
5	Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	6 510	6 167	6%
6	Gezondheid	1 167	1 075	9%
7	Vervoer	11 402	11 140	2%
8	Communicatie	4 114	4 607	-11%
9	Recreatie en cultuur	10 362	10 189	2%
10	Onderwijs	109	109	0%
11	Horeca	4 657	4 663	0%
12	Diverse goederen en diensten	10 833	11 096	-2%
13	Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten	3 239	3 420	-5%
14	Consumptie in het buitenland	4 455	4 551	-2%
		100 000	100 000	

Wijzigingen Weegschema

De belangrijkste wijzigingen in het mandje zoals dit jaar bepaald zijn:

1. Energie (Groep 4 -Huisvesting, water en energie):

Per 1 januari 2007 is de heffing Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP-heffing) voor consumenten afgeschaft. Aangezien het prijsindexcijfer dit jaar met het mandje van 2007 wordt bepaald, is de MEP-heffing ook uit het mandje verdwenen.

2. Gezondheidszorg (Groep 6 –Gezondheid):

Vanaf 2007 is het bereik van de CPI uitgebreid met de uitgaven aan (para)medische diensten, tandverzorging en diensten van ziekenhuizen, voor zover deze buiten de basisverzekering vallen en met de uitgaven aan premies van aanvullende ziektenkostenverzekeringen. Vorig jaar is er met beperkte informatie uit de Nationale rekeningen een schatting gemaakt voor de bestedingen aan deze artikelgroepen. Dit jaar is er een hernieuwde raming gemaakt met meer en betere informatie waardoor op sommige punten de wegeningen naar beneden zijn

Centraal Bureau voor de Statistiek

bijgesteld. Hierdoor zijn de bedragen meer in lijn met andere externe informatie zoals bijvoorbeeld gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

3. Sociale Bescherming (Groep 12 –Diverse goederen en diensten):

Binnen de artikelgroep Sociale Bescherming heeft de kinderopvang verreweg het grootste aandeel. Besloten is om dit jaar niet het bedrag van Nationale rekeningen over te nemen, maar direct de bedragen van het ministerie van SZW te gebruiken.

4. Verzekeringen (Groep 12 –Diverse goederen en diensten):

In de CPI worden de bruto (totaal) betaalde verzekeringspremies meegenomen. Deze bruto premies zijn inclusief het bedrag dat wordt uitgekeerd bij schade. In de Nationale rekeningen worden de uitgekeerde verzekeringsbedragen echter tot de consumptie van de post waaraan deze bedragen worden besteed gerekend. Hiervoor is een correctie uitgevoerd. De wijze van corrigeren is dit jaar aangescherpt. Vorig jaar werd het totale bedrag dat uitgekeerd werd aan verzekeringen naar rato afgetrokken van de artikelgroepen waaraan deze bedragen besteed worden (bijvoorbeeld auto's, caravans, meubels, producten voor het opknappen van je huis). Dit jaar is er rekening gehouden met de verhouding tussen de werkelijk uitgekeerde schadeverzekeringbedragen van motorrijtuigenverzekeringen en brand- en opstalverzekeringen. Hierdoor heeft er een verschuiving tussen de weging van de auto's en artikelen voor de woning plaats gevonden.

5. Rioolbelasting (Groep 13 –Consumptiegebonden belastingen en overheidsdiensten)

In de CPI wordt alleen het gebruikersgedeelte van het rioolrecht meegenomen. De redenering is dat alleen eigenaren voor het aansluitrecht, het eigenarendeel, kunnen worden aangeslagen. Bij huurders is dit eigenarendeel al in de huurprijs verwerkt. In de Nationale rekeningen wordt geen onderscheid gemaakt tussen eigenaren en gebruikers. Daarom is er een correctie gemaakt waarbij het bedrag voor het eigenarendeel uit het bedrag van de Nationale rekeningen is gehaald.

6. Wijzigingen in het schakelschema:

De bedragen uit de Nationale rekeningen zijn volgens een vast schema geschakeld naar de CPI artikelgroepen. Dit jaar is er een tweetal wijzigingen gemaakt in dit schakelschema.

a) Telefoon/kabelaansluiting (Groep 8 -Communicatie en 9 - Recreatie en cultuur):

Binnen de Nationale rekeningen-goederengroep telecom is tevens een bedrag voor kabeltelevisie meegenomen. Dit bedrag is dit jaar direct naar de artikelgroep kabeltelevisie geschakeld. Hierdoor is de weging van telecom gedaald en is de kabeltelevisie gestegen.

b) Overige diensten in verband met de woning (Groep 4 -Huisvesting, water en energie en Groep 12 –Diverse goederen en diensten):

De servicekosten zijn dit jaar geschakeld naar de artikelgroep Overige diensten in verband met de woning.

7. Wijzigingen in de schakelingen van het Budget Onderzoek

Het Budgetonderzoek wordt op artikelniveau geschakeld naar het laagste CPI-artikelgroepniveau. De definitie verschillen die er nog bestonden tussen het Budgetonderzoek en de CPI zijn gecorrigeerd. Dit heeft in sommige gevallen geleid tot verschuivingen tussen groepen.

Kort en langlopende reeksen in de CPI

Vanaf januari 2007 wordt het consumptiepakket van de CPI jaarlijks aangepast. Dit betekent dat de langlopende reeks 2006=100 gebaseerd is op jaarlijks veranderende bestedingsaandelen. Voor de berekening voor de indexcijfers in 2008 heeft dit de volgende gevolgen. Voor alle CPI artikelgroepen worden zogenaamde kortlopende indexreeksen bepaald. Deze kortlopende indexreeksen, die niet worden gepubliceerd, hebben als prijsreferentieperiode december 2007 (december 2007 = 100). Met behulp van de kortlopende indices van de verschillende artikelgroepen worden per maand in 2008 de prijsmutaties ten opzichte van december 2007 berekend voor alle artikelgroepen van de CPI. Deze mutaties worden vervolgens vermenigvuldigd met de langlopende kettingreeks voor ieder artikelgroep van de CPI en voor de totale CPI zelf.

In formule: $(\text{CPI januari 2008}) = (\text{CPI december 2007}) * (\text{kortlopende CPI januari 2008}) / (\text{december 2007} = 100)$.

De gewichten die bij de berekening van de kortlopende indices worden gebruikt zijn de gewichten van het jaar 2007, gewaardeerd tegen het prijsniveau van december. Ook in de persberichten en op StatLine worden deze decemborgewichten getoond en niet de jaargewichten. Meer informatie over de wijzigingen die vorig jaar zijn ingegaan kunt u vinden in [Een vernieuwde consumentenprijsindex in 2007](#).